

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 2/2015-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 14. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosti politickej strany 99 % - občiansky hlas, Klariská 330/1, Bratislava, zastúpenej spoločnosťou BEATOW PARTNERS s. r. o., Panenská 23, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ advokát Mgr. Peter Mikletič, a politickej strany P., zastúpenej advokátom Mgr. Karolom Haľapkom, Drieňová 34, Bratislava, vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Lovce a volieb poslancov Obecného zastupiteľstva obce Lovce konaných 15. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosti politickej strany 99 % - občiansky hlas a politickej strany P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2014 doručená mailom a 28. novembra 2014 doplnená predložením originálu sťažnosť politickej strany 99 % - občiansky hlas, Klariská 330/1, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“) a 28. novembra 2014 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť politickej strany P. (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Lovce a volieb poslancov Obecného

zastupiteľstva obce Lovce konaných 15. novembra 2014 (ďalej spolu aj „voľby do orgánov samosprávy obce“).

Ústavný súd podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 112 Občianskeho súdneho poriadku sťažnosť sťažovateľa v 1. rade vedenú pod sp. zn. Rvp 15576/2014 a sťažnosť sťažovateľa v 2. rade vedenú pod sp. zn. Rvp 15600/2014 svojím uznesením č. k. PL. ÚS 70/2014-10 zo 17. decembra 2014 spojil na spoločné konanie, ktoré bolo ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 15576/2014.

Zo sťažností a z pripojených príloh vyplýva, že podľa sťažovateľov voľby do orgánov samosprávy obce neprebehli v súlade so zákonom, a preto ich výsledky nie je možné akceptovať.

K namietaným porušeniam zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“) a s ním súvisiacich právnych predpisov došlo podľa sťažovateľov v období prípravnej fázy volieb, a to tým, že bývalý starosta obce F. R., ktorý bol zároveň kandidátom na starostu tejto obce, nepozval na 1. zasadnutie miestnej volebnej komisie jedného z jej členov delegovaného stranou SaS M. G., ktorý bol zároveň manželom registrovanej kandidátky na starostu obce O. G.

V deň konania 1. zasadnutia miestnej volebnej komisie 26. septembra 2014 F. R. zabránil delegátovi strany SaS po príchode na Obecný úrad Lovce (ďalej aj „obecný úrad“) zúčastniť sa tohto zasadnutia, zložiť na ňom zákonom predpísaný sľub a ujať sa funkcie člena tejto komisie vykázaním z priestorov obecného úradu podľa sťažovateľa v 2. rade zrejme z dôvodu, „*aby mal v MVK väčšinu 5 : 4*“.

Sťažovatelia ďalej poukázali na skutočnosť, že v oznámení o mieste konania volieb do orgánov samosprávy obce bol uvedený zmätočný údaj v časti určenia miesta konania

volieb, ktoré bolo špecifikované ako budova základnej školy, Lovce 45, napriek tomu, že základná škola v obci neexistuje.

V súvislosti so špecifikáciou ďalších dôvodov nezákonnosti volieb do orgánov samosprávy v obci sťažovatelia poukázali na to, že 1. zasadnutie miestnej volebnej komisie 26. septembra 2014 viedol od začiatku až do konca pán F. R., t. j. on udeľoval slovo členom miestnej volebnej komisie, oboznamoval ich s obsahom kandidátnych listín, dával hlasovať o zaregistrovaní/nezaregistrovaní kandidátov a taktiež predniesol svoje stanovisko ku kandidátnym listinám do volieb poslancov obecného zastupiteľstva, ktoré boli predložené politickými stranami SaS (delegovala ako kandidátku za poslankyňu D. R.) a SDKÚ – DS (delegovala ako kandidátku na poslankyňu A. S.), pričom miestna volebná komisia kandidátov týchto politických strán následne odmietla zaregistrovať. O zaregistrovaní kandidátov politických strán SaS a SDKÚ – DS pre voľby poslancov do obecného zastupiteľstva obce rozhodol následne až Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“).

Zápisnica z 1. zasadnutia miestnej volebnej komisie bola napísaná vlastnoručne F. R., ktorý ju aj spolu s predsedom miestnej volebnej komisie podpísal, a to napriek tomu, že ako zapisovateľka tejto komisie bola určená ním samým pracovníčka obecného úradu E. T.

Sťažovatelia ďalej poukázali na skutočnosť, že zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva v obci, ktorý bol zverejnený na webovej stránke tejto obce podľa § 18 zákona o voľbách, obsahoval len 17 registrovaných kandidátov na poslancov do obecného zastupiteľstva tejto obce. Okresný súd rozhodol o zrušení rozhodnutí miestnej volebnej komisie o nezaregistrovaní kandidátov D. R. a A. S., a preto mal byť na webovej stránke obce zoznam zaregistrovaných kandidátov doplnený, resp. upravený a počet kandidátov na poslancov do obecného zastupiteľstva obce sa mal zvýšiť na 19, avšak k tejto úprave nedošlo až do dňa konania volieb, čím došlo k zavádzaniu voličov, ktoré negatívne ovplyvnilo šance dotknutých kandidátov na získanie hlasov vo voľbách.

Uvedené skutočnosti podľa sťažovateľov vyvolávajú dôvodné pochybnosti, či vo voľbách do orgánov samosprávy obce boli zachované rovnaké podmienky prístupu k funkciám do orgánov samosprávy pre všetkých registrovaných kandidátov, resp. či nedošlo k porušeniu zákona o voľbách spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Sťažovatelia ďalej namietali, že miestna volebná komisia neprebrala a neskontrolovala volebné zoznamy, hlasovacie lístky a obálky najmenej dve hodiny pred začiatkom volieb, ale len asi 50 minút v čase od 06.10 h, pričom voľby začínali o 07.00 h. Sťažovatelia ďalej namietali, že viacerí členovia miestnej volebnej komisie počas volebného dňa informovali obyvateľov obce o priebežnom počte hlasujúcich voličov, zapisovateľka tejto komisie tieto údaje telefonicky oznamovala F. R. a pred samotným podpísaním volebných zápisníc členovia miestnej volebnej komisie telefonicky prostredníctvom SMS oznamovali svojim známym výsledky volieb.

Porušenie zákona o voľbách videli sťažovatelia aj v tom, že členovia miestnej volebnej komisie nedostali kópie volebných zápisníc, a tiež v tom, že pred zapečatením volebných materiálov nespočítali nepoužité volebné obálky a hlasovacie lístky.

Podľa názoru sťažovateľov v dôsledku konania registrovaného kandidáta na starostu F. R. došlo ku kupovaniu hlasov vo voľbách do orgánov samosprávy za obecné peniaze a vo vzťahu k tejto argumentácii uviedli:

*«<http://www.lovce.eu/wp-content/uploads/2014/11/scan0002.compressed.pdf>
- 05.11.2014 posl. 7. zasadnutie obecného zastupiteľstva v r. 2014, trvanie 45 minút,
- Prakticky jediný bod na prerokovanie - žiadosť o pridelenie finančných prostriedkov – O. 600,- € predseda občianskeho združenia: zástupca starostu pán Novácky,
- V bode 6. Zápisnice: Starosta F. R.: „požiadal prítomných o účasť na komunálnych voľbách a pozval všetkých na posedenie dôchodcov spojené s predvolebným mítingom na 09. 11. 2014.“*

<http://www.lovce.eu/wp-content/uploads/2014/09/scan0004.pdf>

- 24.09. 2014 zas. OZ v bode 5. ZO Jednota dôchodcov Slovenska Lovce - žiadosť o dotáciu, OZ schvaľuje dotáciu vo výške 300,-€,

http://www.lovce.eu/wpcontent/uploads/2014/09/zapisnica_zo_4._zasadnulia_poslancovobecneho_zastupitelstva_lovce_v_roku_2014.pdf

4. OZ 20. 6. 2014 odpredaj 4 obecných pozemkov.»

Podľa sťažovateľov F. R. navádzal pracovníčky na aktivačných prácach, aby vo voľbách do orgánov samosprávy obce nevolili jeho protikandidátku na starostku O. G., F. R. podľa tvrdenia sťažovateľov taktiež po jeho zistení, že D. R. kandiduje vo voľbách za poslankyňu do obecného zastupiteľstva obce za politickú stranu SaS, jej v rámci aktivačných prác začal pridelať výrazne viacej práce než predtým, prideliť jej samej na vykonanie prácu, ktorú dovtedy robili 3 pracovníčky, a dával jej podľa nich najavo, že je „nežiaduca“. Po uskutočnených voľbách 18. novembra 2014 F. R. zakázal D. R. používať WC v budove obecného úradu a zrušil jej obedňajšie prestávky. Uvedená pracovníčka (D. R.) tieto skutočnosti oznámila Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Zlaté Moravce, a keďže ďalej nezvládala niest' tieto neľudské praktiky, aktivačné práce bola nútená ukončiť a v súčasnosti je bez akéhokoľvek príjmu.

Sťažovatelia v záujme preukázania tvrdených skutočností ústavnému súdu navrhli, aby uskutočnil výsluch O. G., výsluch členov miestnej volebnej komisie obce E. K., S. G., M. K., A. C. a M. G., ako aj výsluch zvoleného starostu obce F. R.

Vzhľadom na uvedené sťažovatelia ústavnému súdu navrhli, aby vydal nález, v ktorom vysloví, že voľby do orgánov samosprávy obce sú neplatné a prizná sťažovateľovi v 2. rade náhradu trov konania v sume 284,08 €.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb

do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd konštatuje, že podania sťažovateľov vzhľadom na ich obsah posúdil ako sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 ústavy.

Sťažovatelia namietali nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obce, ku ktorej malo dôjsť v dôsledku toho, že

- počas prípravy volieb F. R. ako starosta obce v čase volieb do orgánov samosprávy obce nepozval na 1. zasadnutie miestnej volebnej komisie jedného z jej členov delegovaného stranou SaS M. G. a zabránil mu zúčastniť sa na ňom,

- F. R. sa zúčastnil 1. zasadnutia miestnej volebnej komisie, viedol ho, aktívne sa zúčastnil na rokovaní jej členov, a taktiež spísal zápisnicu o jeho priebehu, hoci miestna volebná komisia mala svoju zapisovateľku,

- v informácii pre voličov bol uvedený nesprávny údaj týkajúci sa miesta konania volieb, ktoré bolo špecifikované ako budova základnej školy, Lovce 45, napriek tomu, že základná škola v obci neexistuje,

- zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva obce, ktorý bol zverejnený na webovej stránke tejto obce, obsahoval len 17 registrovaných kandidátov na poslancov do obecného zastupiteľstva tejto obce a až do dňa konania volieb do orgánov samosprávy nebol zmenený, hoci na základe rozhodnutí okresného súdu mal byť doplnený o dvoch kandidátov pôvodne miestnou volebnou komisiou nezaregistrovaných,

- miestna volebná komisia prevzala a skontrolovala volebnú dokumentáciu nie v čase najmenej dve hodiny pred začatím volieb, ale len asi 50 minút pred voľbami,

- členovia miestnej volebnej komisie priebežne informovali obyvateľov obce o počte hlasujúcich voličov a pred samotným podpísaním volebných zápisníc telefonicky alebo SMS správou oznamovali svojim známym výsledky volieb,

- členovia miestnej volebnej komisie nedostali kópie zápisníc a pred zapečatením volebnej dokumentácie nespočítali nepoužité volebné obálky a hlasovacie lístky,

- došlo ku kupovaniu hlasov registrovaným kandidátom na starostu obce F. R.,

- F. R. používal neľudské praktiky vo vzťahu k pracovníčkam aktivačných prác (prideľovanie širšieho rozsahu prác v súvislosti s predloženou kandidatúrou za iný politický subjekt, obmedzenie v používaní obecných zariadení pri vykonávaní prác, neprimeraná regulácia obedňajšej prestávky a pod), ktorých cieľom bolo ovplyvniť ich pri voľbe jeho protikandidátky na starostu obce.

Právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde uplatní ústavný súd v súlade so svojou stabilizovanou judikatúrou len vtedy, ak k porušeniu volebného zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99). Nie každé porušenie volebného zákona teda vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy volebného práva uznávané spoločenstvom demokratických štátov. Neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb a ktoré

odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Vo všeobecnosti platí, že na to, aby ústavný súd vyhovel volebnej sťažnosti, musia byť splnené tri základné predpoklady: a) zistenie protizákonnosti volieb, t. j. porušenie zákonov upravujúcich organizáciu a priebeh volieb, b) príčinná súvislosť medzi zistenou protizákonnosťou volieb a sťažovateľom namietanou neplatnosťou volieb, resp. voľby kandidáta, a c) intenzita protizákonnosti volieb, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 118/07). Dôležitým komponentom volebného súdnictva je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na rozhodovanie voličov a najmä na výsledok volieb.

Súčasťou zákonom predpísaných náležitostí volebnej sťažnosti sú aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vo vzťahu k voľbám, ktorých výsledok už bol uverejnený v zmysle príslušných ustanovení zákona o voľbách (v tomto prípade podľa § 45 zákona o voľbách), platí prezumpcia ich ústavnosti a zákonnosti, ktorá platí dovtedy, kým ústavný súd o voľbách napadnutých volebnou sťažnosťou v zmysle § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodne inak ako zamietnutím sťažnosti. Preto je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia sťažnosti na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať tak intenzívne porušenie volebného zákona, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než bol uverejnený (m. m. PL. ÚS 3/2010).

K jednotlivým námietkam sťažovateľov

1. K námietkam neplatnosti volieb starostu obce

Podľa zistenia ústavného súdu v obci na funkciu starostu vo voľbách konaných 15. novembra 2014 kandidovali O. G. ako nezávislá kandidátka a F. R. ako kandidát strany SMER – SD.

Podľa § 59 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť pre neústavnosť alebo nezákonnosť volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, do Európskeho parlamentu alebo do orgánu miestnej samosprávy alebo proti výsledku volieb môže podať okrem navrhovateľov uvedených v § 18 ods. 1 písm. a) až e) aj politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.

Sťažovatelia ako politické strany sa volieb na starostu obce nezúčastnili, a preto ani jeden z nich nie je aktívne legitimovaný požadovať vyhlásenie neplatnosti týchto volieb. S ohľadom na uvedené v časti, v ktorej sa sťažovatelia domáhali vyhlásenia neplatnosti volieb starostu obce, treba oboch sťažovateľov považovať za osoby zjavne neoprávnené na podanie sťažnosti. Z tohto dôvodu ústavný súd ich sťažnosti v tejto časti odmietol ako podané zjavne neoprávnenou osobou.

2. K námietkam neplatnosti volieb poslancov obecného zastupiteľstva obce

Sťažovatelia namietali porušenie princípu slobodnej súťaže politických síl a porušenie princípu rovnosti občanov v prístupe k voleným a iným verejným funkciám v súvislosti s činnosťou dovtedajšieho starostu obce F. R. pri kreovaní miestnej volebnej komisie na jej prvom zasadnutí v súvislosti s nepozvaním a neumožnením prístupu jedného z jej členov nominovaných politickou stranou kandidujúcou vo voľbách, a taktiež pri neoprávnenom riadení tohto zasadnutia starostom obce F. R. a jeho pôsobením na rozhodnutia tejto komisie, ako aj v súvislosti s činnosťou samotnej miestnej volebnej komisie v rámci ďalšieho priebehu prípravnej fázy volieb, keď v dôsledku nej došlo k nesprávnej špecifikácii miesta konania volieb v informácii zaslanej voličom, ako aj k nezverejneniu neskoršieho zaregistrovania dvoch kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva obce na základe rozhodnutí vydaných okresným súdom.

Ústavný súd v rámci svojej judikatúry už vyslovil, že volebné súdnictvo je z pohľadu ústavného založené na príčinnej súvislosti medzi volebnou vadou (a to objektívnou alebo potencionálnou) a zložením zastupiteľského zboru a zároveň na vyvrátiteľnej domnienke, podľa ktorej volebný výsledok zodpovedá vôli voličov. Predložiť dôkazy k vyvráteniu tejto domnienky je povinnosťou toho, kto volebné pochybenie namieta (napr. nález sp. zn. PL. ÚS 100/07 zo 17. septembra 2008).

Sťažovatelia v rámci svojej argumentácie poukázali na zloženie miestnej volebnej komisie v obci, do ktorej nebol starostom obce F. R. pozvaný jeden z podľa nich riadne politickou stranou SaS delegovaný zástupca, podľa nich zrejme z dôvodu, aby tento mal v miestnej volebnej komisii „väčšinu 5 : 4“.

Podľa § 14 ods. 1 a ods. 2 zákona o voľbách každá politická strana, ktorá podáva kandidátne listiny do obecného (mestského) zastupiteľstva, deleguje najneskôr 55 dní pred dňom volieb do miestnej volebnej komisie jedného člena a jedného náhradníka. Miestna volebná komisia musí mať najmenej päť členov. Ak miestna volebná komisia nie je v tomto počte vytvorená spôsobom uvedeným v odseku 1, vymenuje zostávajúcich členov starosta obce (primátor).

Z uvedeného je zrejmé, že zloženie miestnej volebnej komisie odráža spektrum politických strán zúčastnených na slobodnej súťaži politických síl v príslušných voľbách, a preto je odrazom rozloženia politických síl v danom volebnom obvode. Ústavný súd preto v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že v súlade s účelom ustanovení zákona o voľbách týkajúcich sa kreovania miestnej volebnej komisie aj zloženie miestnej volebnej komisie bolo odrazom spektra aktívnych politických síl zúčastnených na voľbách v danom volebnom obvode. Miestna volebná komisia v obci mala 9 členov, a preto by aj prípadné pochybenie, resp. nezákonnosť pri rozhodovaní o existencii, resp. neexistencii členstva zástupcu politickej strany SaS v tejto komisii samo osebe podľa názoru ústavného súdu nemohlo viesť k záveru o porušení volebného zákonodarstva majúcom vplyv na objektívny výsledok volieb.

Podľa § 14 ods. 3 zákona o voľbách prvé zasadanie miestnej volebnej komisie sa uskutoční do piatich dní po uplynutí lehoty uvedenej v odseku 1 [lehota 55 dní pred dňom volieb daná politickým stranám, ktoré podali kandidátne listiny do obecného (mestského) zastupiteľstva na delegovanie jedného člena a jedného náhradníka do miestnej volebnej komisie, pozn.]; zasadanie zvolá starosta obce (primátor).

Z volebnej dokumentácie predloženej ústavnému súdu v tejto veci vyplýva, že prvé zasadnutie miestnej volebnej komisie sa uskutočnilo 26. septembra 2014 a bolo zvolané vtedajším starostom obce F. R., ktorý toto zasadnutie otvoril a oboznámil členov miestnej volebnej komisie so zákonom o voľbách, členovia miestnej volebnej komisie na tomto zasadnutí zložili sľub a uvedeným starostom boli spolu so zapisovateľom poučení o obsahu zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v planom znení. Na základe dohody členov miestnej volebnej komisie boli na tomto zasadnutí zvolení predseda a podpredseda tejto komisie a následne pristúpili k preskúmaniu doručených kandidátnych listín, pričom z obsahu zápisnice vyplýva, že v čase prerokovania tohto bodu už zasadnutie tejto komisie riadil jej predseda spolu so zapisovateľom. Následne miestna volebná komisia okrem iného rozhodla o nezaregistrovaní kandidátnej listiny SDKÚ (kandidát A. S.) – uznesenie č. 599/2014 (zo zápisnice vyplýva, že členovia miestnej volebnej komisie hlasovali v pomere 3 členovia za registráciu, 5 členov proti nej a 1 člen sa zdržal hlasovania) a ako dôvod nezaregistrovania v zápisnici uviedli porušenie § 11 zákona o voľbách, a taktiež rozhodli o nezaregistrovaní kandidátnej listiny SaS (kandidát D. R.) – uznesenie č. 604/2014 (zo zápisnice vyplýva, že členovia miestnej volebnej komisie hlasovali v pomere 5 členovia proti registrácii a 4 za registráciu) a ako dôvod nezaregistrovania uviedli porušenie § 16 ods. 3 zákona o voľbách. Následne bolo predsedom miestnej volebnej komisie prečítané vyhlásenie kandidatúry na starostu obce aj na poslancov obecného zastupiteľstva obce a zasadnutie tejto komisie bolo v závere ukončené vtedajším starostom obce F. R. Podľa prezenčnej listiny sa prvého zasadnutia miestnej volebnej komisie zúčastnilo 9 osôb (členov miestnej volebnej komisie), zapisovateľka a vtedajší starosta obce.

Zoznamy zaregistrovaných kandidátov vo voľbách do orgánov samosprávy boli 27. septembra 2014 podľa § 18 zákona o voľbách (vyhlásenie kandidatúry pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva č. 608/2014 z 26. septembra 2014 a vyhlásenie kandidatúry pre voľby starostu obce č. 607/2014 z 26. septembra 2014) zverejnené v obci obvyklým spôsobom, a to na úradnej tabuli obce.

Z volebnej dokumentácie vyplýva, že 7. októbra 2014 sa uskutočnilo 2. zasadnutie miestnej volebnej komisie, na ktorom bolo na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. 25 S 1/2014 z 2. októbra 2014 (doručeného obecnému úradu 6. októbra 2014) vzaté na vedomie rozhodnutie o registrácii D. R. do volieb poslancov obecného zastupiteľstva obce konaných 15. novembra 2014.

Dňa 8. októbra 2014 sa uskutočnilo 3. zasadnutie miestnej volebnej komisie, na ktorom bolo na základe uznesenia okresného súdu sp. zn. 19 S 1/2014 z 2. októbra 2014 (doručeného obecnému úradu 8. októbra 2014) vzaté na vedomie rozhodnutie o registrácii A. S. do volieb poslancov obecného zastupiteľstva obce konaných 15. novembra 2014.

Podľa § 18 zákona o voľbách bolo 9. októbra 2014 na úradnej tabuli obce zverejnené vyhlásenie kandidatúry pre voľby poslancov do obecného zastupiteľstva obce, v ktorom boli ako kandidátky na funkciu poslanca zapísané pod číslom 16 D. R. a pod číslom 17 A. S.

Kompletný zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby do orgánov samosprávy obce bol uverejnený taktiež v obecných novinách Lovčan ročník 2, číslo 3 (štvrtročník obyvateľov obce) na začiatku októbra 2014, ktoré boli distribuované zdarma v počte výtlačkov 150.

V súvislosti s námietkami sťažovateľov týkajúcimi sa volebných väd vzniknutých v prvej prípravnej fáze volieb je potrebné podotknúť, že zákonnou povinnosťou starostu obce (§ 14 ods. 3 zákona o voľbách) v čase pred konaním volieb bolo zvolať prvé zasadnutie miestnej volebnej komisie, a je to práve obec zastúpená najprv starostom ako jej štatutárnym orgánom, ktorá poskytuje súčinnosť pri organizačno-technickom zabezpečení

volieb. S ohľadom na uvedené sťažovateľmi namietanú aktívnu prítomnosť starostu obce na prvom zasadnutí miestnej volebnej komisie nemožno považovať za porušenie zákona o voľbách.

Sťažovatelia v argumentácii poukázali taktiež na to, že F. R. ako starosta obce v čase volieb ovplyvnil rozhodovanie miestnej volebnej komisie týkajúce sa registrácie jednotlivých kandidátov do volieb orgánov samosprávy obce.

Miestna volebná komisia môže podľa ústavného súdu svojimi rozhodnutiami v rámci prípravnej fázy volieb významne zasiahnuť do aktívneho volebného práva jednotlivých kandidátov vo voľbách do orgánov samosprávy, avšak práve z dôvodu ochrany práv uvedených kandidátov je kontrola rozhodnutí o registrácii jednotlivých kandidátov zverená nezávislému a nestrannému orgánu, ktorým je vecne a miestne príslušný súd.

Z uvedeného je zrejmé, že aj v prípade, pokiaľ by sa uvedené tvrdenie sťažovateľov preukázalo ako pravdivé (tvrdenie o ovplyvnení miestnej volebnej komisie pri rozhodovaní o nezaregistrovaní dvoch kandidátov vo voľbách do obecného zastupiteľstva), z obsahu volebnej dokumentácie je zrejmé, že o registrácii miestnou volebnou komisiou nezaregistrovaných kandidátov rozhodol okresný súd tak, že vyhovel v plnom rozsahu ich žalobe, t. j. došlo k ich registrácii do príslušných volieb. S ohľadom na uvedené sťažovateľmi namietané konanie podľa ústavného súdu celkový výsledok volieb nemohlo ovplyvniť.

Sťažovatelia taktiež namietali porušenie princípu slobodnej súťaže politických síl vo voľbách, pretože na webovej stránke zverejnený zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby do obecného zastupiteľstva nebol až do dňa konania volieb upravený napriek tomu, že okresný súd rozhodol o registrácii dvoch kandidátov, ktorých miestna volebná komisia pre voľby do obecného zastupiteľstva svojimi rozhodnutiami nezaregistrovala.

Z predloženej volebnej dokumentácie je zrejmé, že upravený zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby do obecného zastupiteľstva obce bol

od 9. októbra 2014 zverejnený na úradnej tabuli obce a taktiež sa s ním voliči a občania tejto obce mohli oboznámiť prostredníctvom obecného časopisu.

Podľa ústavného súdu v obci, ktorej počet obyvateľov predstavuje približne 660 (údaj platný k 21. augustu 2014, pozn.), možno predpokladať, že zverejnenie zoznamu zaregistrovaných kandidátov pre voľby do orgánov samosprávy na úradnej tabuli obce a následné zverejnenia úpravy tohto zoznamu v zmysle vydaných rozhodnutí okresného súdu bezodkladne po ich doručení taktiež na tejto úradnej tabuli, ktoré bolo navyše podporené zverejnením aktuálne upraveného zoznamu kandidátov vo voľbách do orgánov samosprávy obce v miestnych obecných novinách, možno považovať za dostatočné z pohľadu vytvorenia možnosti pre voličov na oboznámenie sa s jednotlivými kandidátmi vo voľbách do orgánov samosprávy, ako aj z pohľadu vytvorenia rovnakých príležitostí pre jednotlivé politické sily zúčastnené vo voľbách do orgánov samosprávy obce. S ohľadom na uvedené podľa ústavného súdu potom skutočnosť, že uvedený zoznam kandidátov do volieb orgánov samosprávy obce nebol na webovej stránke obce zaktualizovaný, nemožno považovať za také narušenie politického boja v uvedených voľbách, ktoré by mohlo mať podstatný dosah na volebný výsledok. Obdobne námietka nesprávne označeného miesta konania volieb v prípade obce s takýmto nízkym počtom obyvateľov a uvedením správnej adresy miesta konania volieb, nesprávne označenie, resp. nepresné označenie aktuálnej funkčnosti budovy, ktorá sa na tejto adrese nachádza, nemohlo zmiatať voličov tak, aby túto skutočnosť bolo možné označiť za takú, ktorá by ovplyvnila priebeh a výsledok volieb.

Ďalšie námietky sťažovateľov sa týkali činnosti miestnej volebnej komisie počas samotného priebehu volieb a poukazovali na dĺžku času kontroly volebnej dokumentácie pred otvorením volebnej miestnosti, neoprávnený únik informácií zo strany členov miestnej volebnej komisie o počte voličov v priebehu volieb, ako aj o výsledku volieb ešte pred podpísaním volebných zápisníc a taktiež na skutočnosť, že jednotlivým členom tejto komisie neboli odovzdané kópie volebných zápisníc a miestnou volebnou komisiou neboli spočítané nepoužité volebné obálky a hlasovacie lístky.

K uvedenému je potrebné uviesť, že zákon o voľbách neupravuje striktne čas, v ktorom musí byť volebná dokumentácia miestnou volebnou komisiou prekontrolovaná, v § 5 ods. 2 tohto zákona je ustanovená iba povinnosť obce odovzdať v dvoch rovnopisoch príslušným komisiám zoznamy voličov najneskôr dve hodiny pred začatím hlasovania. Zo zákona o voľbách taktiež nevyplýva povinnosť miestnej volebnej komisie vyhotoviť kópie zápisnice o výsledku volieb aj pre jednotlivých členov tejto komisie, podľa § 43 ods. 1 zákona o voľbách je miestna volebná komisia povinná vyhotoviť zápisnicu o výsledku volieb v obci dvojmo spolu s podpismi predsedu, ostatných jej členov a zapisovateľa, pričom dôvody prípadného odmietnutia podpisu sa v nej musia poznamenať. Zápisnica miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci podľa § 43 ods. 2 zákona o voľbách musí obsahovať tieto údaje: počet obvodov, počet volebných okrskov a počet okrskových volebných komisií, ktoré zaslali výsledok hlasovania, počet osôb zapísaných v zoznamoch voličov, počet voličov, ktorým boli vydané obálky, počet odovzdaných obálok, počet hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľby do obecného (mestského) zastupiteľstva, mená a priezviská kandidátov, ktorí boli zvolení do obecného (mestského) zastupiteľstva, názov politickej strany, ktorá ich navrhla, alebo údaj o tom, že sú nezávislými kandidátmi, mená a priezviská náhradníkov, názov politickej strany alebo údaj o tom, že sú nezávislými kandidátmi, počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov pre voľbu starostu obce (primátora), meno zvoleného starostu obce (primátora), názov politickej strany, ktorá ho navrhla, alebo údaj o tom, že je nezávislým kandidátom, prehľad uznesení, ktoré prijala, a ich stručné odôvodnenie. Z uvedeného je zrejmé, že miestna volebná komisia v zásade nemá dôvod spočítavať aj nepoužité obálky a nepoužité hlasovacie lístky, pretože ich počet nie je predmetom zápisu v zápisnici o výsledku volieb.

Vo vzťahu k sťažovateľmi namietanému zverejňovaniu údajov o počte voličov a o výsledku volieb je potrebné poukázať na skutočnosť, že zákon o voľbách v § 45 upravuje len zverejnenie výsledkov volieb do orgánov samosprávy s tým, že zaväzuje miestnu volebnú komisiu povinnosťou tieto výsledky zverejniť spôsobom v mieste obvyklým, a to bezodkladne po podpísaní zápisnice o výsledku volieb v obci.

Sťažovatelia v sťažnosti neuviedli, akým spôsobom došlo podľa nich nimi tvrdeným konaním niektorých členov miestnej volebnej komisie k ovplyvneniu výsledku samotných volieb.

S ohľadom na túto argumentáciu ústavný súd otvoril riadne zapečatenú volebnú dokumentáciu týkajúcu sa volieb do orgánov samosprávy obce konaných 15. novembra 2014 a oboznámil sa s obsahom zápisnice o výsledku volieb do orgánov samosprávy v nej uloženej.

Podľa zistenia ústavného súdu bola zápisnica o výsledku volieb do orgánov samosprávy obce podpísaná každým z členov miestnej volebnej komisie, ako aj jej zapisovateľom, a zároveň sa v jej obsahu nenachádzajú žiadne námietky jednotlivých členov tejto komisie, t. j. že členovia miestnej volebnej komisie svojimi podpismi verifikovali obsah tejto zápisnice, a tým aj zverejnených volebných výsledkov. S ohľadom na uvedené možno konštatovať, že sťažovatelia nepreukázali existenciu žiadnej príčinnej súvislosti medzi nimi tvrdeným neoprávneným únikom informácií týkajúcich sa počtu voličov a prípadným neobjektívnym výsledkom volieb.

Podľa sťažovateľov boli voľby do orgánov samosprávy ovplyvnené aj v dôsledku kupovania hlasov registrovaným kandidátom na starostu obce F. R., ako aj v dôsledku neľudských praktík F. R. vo vzťahu k pracovníckam aktivačných prác.

V súvislosti s námietkou kupovania hlasov sťažovatelia poukázali iba na viaceré rozhodnutia Obecného zastupiteľstva obce Lovce v čase od júna 2014 do novembra 2014, ktorými sa rozhodovalo o použití finančných prostriedkov obce (pridelenie finančných prostriedkov O. v sume 600 €, posedenie dôchodcov spojené s predvolebným mítingom, pridelenie dotácie Z. v sume 300 €, odpredaj štyroch obecných pozemkov) bez predloženia, resp. poukázania na akékoľvek iné dôkazy preukazujúce ich tvrdenie.

V tejto súvislosti je potrebné predovšetkým poukázať na skutočnosť, že sťažovatelia poukázali na rozhodnutia prijaté Obecným zastupiteľstvom obce Lovce, ktoré je

zastupiteľským zborom tejto obce zloženým z viacerých členov, a nie samotným starostom obce v čase pre voľbami F. R. S ohľadom na uvedené sa sťažovateľmi predostretá skutková konštrukcia spočívajúca v možnosti kupovania hlasov voličov F. R., ktorá nebola podložená žiadnymi ďalšími dôkazmi, ktoré by objektívne mohli zakladať aspoň náznak dôvodného podozrenia, že k takémuto konaniu z jeho strany došlo, javí ako nepodložená námietka, a preto ju ústavný súd vyhodnotil ako špekulatívnu, nemajúcu žiaden právny význam. Rovnako tak námietka týkajúca sa šikanózneho správania starostu obce F. R. voči pracovníckam pracujúcim na aktivačných prácach obce z hľadiska volebného súdnicstva nemá právnu relevanciu a prešetrenie uvedených námietok patrí do právomoci príslušných miestnych orgánov štátnej správy – Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

S ohľadom na obsah argumentácie sťažovateľov ústavný súd v závere poukazuje aj na svoju judikatúru, v ktorej už vyslovil, že volebné súdnicstvo je z pohľadu ústavného založené na príčinnej súvislosti medzi volebnou vadou (a to objektívnou alebo potencionálnou) a zložením zastupiteľského zboru, a zároveň na vyvrátiteľnej domnienke, podľa ktorej volebný výsledok zodpovedá vôli voličov. Predložiť dôkazy k vyvráteniu tejto domnienky je povinnosťou toho, kto volebné pochybenie namieta (napr. nález sp. zn. PL. ÚS 100/07 zo 17. septembra 2008).

Ústavný súd berúc do úvahy všetky zistenia konštatuje, že tvrdenia sťažovateľov, na základe ktorých namietajú nezákonnosť volieb poslancov do obecného zastupiteľstva obce konaných 15. novembra 2014, nepredstavujú v okolnostiach daného prípadu také porušenia ústavy a zákona o voľbách, ktorých rozsah a intenzita by mohli podstatným spôsobom reálne ovplyvniť, kto bol v napadnutých voľbách zvolený za poslanca obecného zastupiteľstva obce.

Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že jeho skutkové zistenia v danom prípade neumožňujú vysloviť záver o hrubom alebo závažnom, prípadne opakovanom porušení volebných predpisov pri voľbách poslancov do obecného zastupiteľstva obce konaných 15. novembra 2014. Sťažovatelia nepreukázali porušenie zákona o voľbách, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti s namietaným výsledkom volieb,

a preto ich sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd odmietol ako zjavne neopodstatnené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2015